

Objekti

Objektno programiranje
Dogodkovno programiranje

DIRI 2003 – Programski jeziki

Operacijski sistem / Uporabniški vmesnik

- Objekti:
 - Okna, orodna vrstica, gumbi, ...
 - Hierarhija objektov
- “Program”
 - Ni zelo razvidnega toka izvajanja (zanke, vejitve, ...)
 - Stvari so odvisne od tega, kaj se zgodi – od dogodkov
- Dogodki:
 - Klik z miško, premik miške, označenje dela besedila, klik na gumb, sprememba vnosnega polja, izbira v meniju, ...
- Program: odziv objektov na dogodke

Matija Lokar, Fakulteta za matematiko in fiziko DIRI 2003

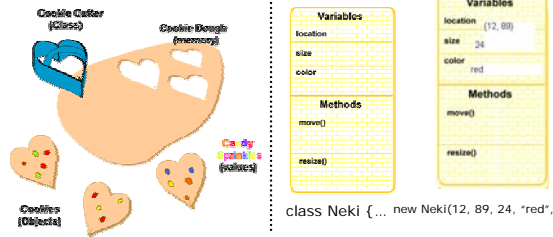
Objekti

- stanja:
 - Podatki, komponente
- “znanje”
 - Odzivanje na dogodke
- Združeno v celoto
 - Podatki in metode, ki opisujejo neko stvar/objekt
 - Žoga:
 - Podatki: velikost, barva, položaj v prostoru, ...
 - Metode: sprememba velikosti, sprememba položaja, ...
- Razlika med žogo kot “idejo žoge” in “mojo žogo” (konkretni primerek – realizacija ideje žoge)

Matija Lokar, Fakulteta za matematiko in fiziko DIRI 2003

Java in objekti

- Razred (class) je opis vrste objekta (načrt, kako naj bo objekt videti) – opis ideje objekta
- Primerek razreda (instanca) – konkretni objekt

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Programiranje v Javi

- Sestavljanje razredov
 - Opis lastnosti objektov
 - Opis metod ("znanja" objektov)
 - Ustvarjanje objektov in njihova uporaba
 - "Ukazovanje" objektom, kaj naj počnejo
 - Objekt za izpolnitev določene naloge potrebuje druge objekte in njihove metode
 - Proženje dogodkov
- Začetek
 - Glavni razred (ki ima metodo main)
 - Izvajanje metode main – ustvarjanje objektov, proženje dogodkov, odzivanje na dogodke, ...
 - Applet – zgodba malo drugačna
 - Brskalnik ustvari osnovni objekt
 - Ta se odziva na dogodke kreacija objekta (metoda init), paint, ...

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Od kje razredi?

- Veliko vgrajenih (oziroma v standardnih knjižnicah) v Javo
 - Math, String, System, BufferedReader, Applet, JFrame, ...
- Drugi viri
 - Naši "stari" razredi
 - Drugi programerji
- Potrebujemo ustrezno class datoteko (prevedena java datoteka)

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Zgled – želvja grafika

- Razred Turtle
 - Kako je videti "splošna" želva
 - Datoteka `Turtle.class` (* še dve pomožni datoteki 1, 2)
 - Dokumentacija
 - opis lastnosti objektov tega razreda, opis metod
 - Da znamo uporabljati tovrstne objekte
- Naredimo objekt Turtle (konkretno želvo)
 - `Turtle zelvak; // zelvak bo ime moje želve`
 - `zelvak = new Turtle(); // "ustvarimo" želvo`

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Kaj je "zelvak" v programu?

- Ime objekta – njegov naslov (referenca)
- `Turtle zelvak;`
- Povemo, da bo v spremenljivki `zelvak` referenca (naslov) nekega objekta iz razreda `Turtle`
- Analogija:
 - povedali so vam, da vam bodo pošto dostavljali na naslov Janez Slovenec, Zgornji kašelj 7.
 - pisemskega nabiralnika za to pošto še ni! Ni še konkretne škatle, kamor bi poštar vrgel pismo!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Kaj je "zelvak" v programu?

- `new Turtle();`
- Ustvari se objekt (instanca), ki pripada razredu `Turtle`
 - Ima lastnosti, značilnosti, kot je predpisano za objekte tega razreda
 - naredimo konkretni poštni nabiralnik – škatlo rumene barve, s počenim okencem levo spodaj, opraskanimi vratci, ...
- `zelvak = new Turtle();`
- Povemo, da je ime (naslov) tega našega novoustvarjenega objekta `zelvak`
- Pošta, poslana na naslov Janez Slovenec, Zg. Kašelj 7, bo pristala v tistem konkretnem poštnem nabiralniku z opraskanimi vratci
- Rečemo: Spremenljivka `zelvak` "kaže" na objekt tipa `Turtle`

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Kaj je "zelvak" v programu?

- Ali je v spremenljivki `zelvak` nek konkretni objekt tipa `Turtle`?
- NE!
- V spremenljivki `zelvak` je le NASLOV tega konkretnega objekta!
- `Turtle a, b;`
...
`a = b;`
- Sta objekta `a` in `b` ista objekta?
 - Dejansko `a` in `b` sploh NISTA objekta, sta le naslova objektov!
 - `a` in `b` kažeta na isti objekt (ker sta to ista naslova)
- "običajno" govorenje: objekt `a`, objekt `b`
- Tudi mi bomo v nadaljevanju uporabljali slednje, a VEDETI zakaj dejansko gre!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

- `NekiObjekt a;`
 - `a` je naslov kjer bo objekt (referenca na objekt)
- `new NekiObjekt();`
 - V pomnilniku se je naredil objekt tipa `NekiObjekt()` / po pravilih, ki so določena z opisom razreda `NekiObjekt`
- `a = new NekiObjekt();`
 - `a` kaže na novo ustvarjeni objekt

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

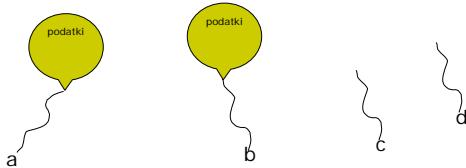
- `NekiObjekt a = new NekiObjekt();`
- `NekiObjekt b = new NekiObjekt();`
- `NekiObjekt c, d;`
- Objekti
 - balončki s helijem
- Spremenljivke tipa `NekiObjekt`
 - vrvice za balončke

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

- `NekiObjekt a = new NekiObjekt();`
- `NekiObjekt b = new NekiObjekt();`
- `NekiObjekt c, d;`

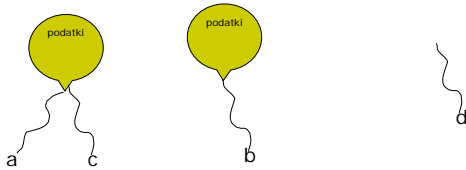

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

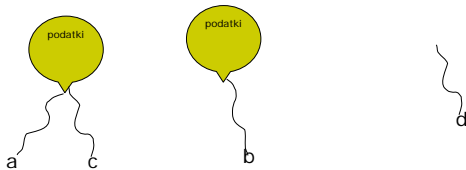
- `c = a;`

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

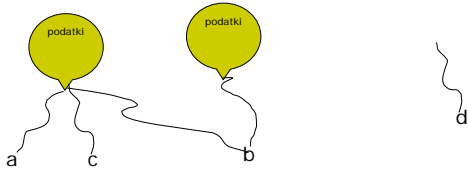

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

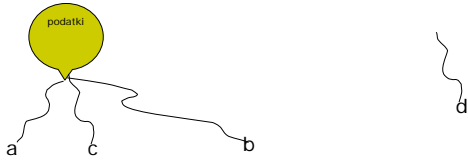
$b = a;$

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

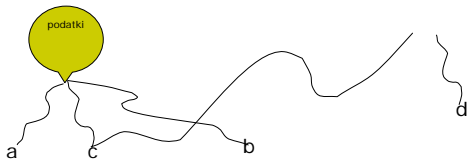

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

$c = d;$

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

The diagram shows a yellow circle labeled 'podatki' at the top left. Below it are four labels: 'a', 'c', 'b', and 'd'. Wavy lines represent pointers: 'a' points to 'podatki', 'c' points to 'podatki', 'b' points to 'podatki', and 'd' points to a separate, empty wavy line on the right.

Marija Lokar, Fakulteta za matematiko in fiziko DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

`c = new NekiObjekt();`

The diagram is similar to the first one, but now there are two yellow circles labeled 'podatki'. One is at the top left, and the other is at the top right. 'a' points to the left 'podatki', 'c' points to the right 'podatki', and 'b' points to the right 'podatki'. 'd' still points to an empty wavy line on the right.

Marija Lokar, Fakulteta za matematiko in fiziko DIRI 2003

Objekt in ime spremenljivke

`c = new NekiObjekt();`

The diagram is similar to the second one, but now 'a' points to the right 'podatki' and 'c' points to the left 'podatki'. 'b' still points to the right 'podatki'. 'd' still points to an empty wavy line on the right.

Marija Lokar, Fakulteta za matematiko in fiziko DIRI 2003

Zgled – želvja grafika

- Razred Turtle
 - Kako je videti "splošna" želva
 - Ko je narejen razred Turtle nimamo še NOBENE konkretne želve, le NAČRT, kako naj bodo želve videti
 - `new Turtle()` ; // ustvari se konkretna želva
 - instanca razreda Turtle
 - Objekt zelvak je primerek objekta iz razreda Turtle
- Kakšne lastnosti ima vsaka želva:
 - Smer
 - Položaj (x koor, y koor)
- "Stanje" te želve (v trenutku kreacije)
 - Smer (v desno (na vzhod))
 - Na sredi zaslonu – v točki (380, 300)

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Zgled – želvja grafika

- Kaj znajo vse želve (na katere metode se odzovejo):
 - `barva` // nastavi barvo sledi
 - `narisi` // obrni se za določen kot in pojdi naprej za določeno število korakov
 - `spi` // zaspi za nekaj trenutkov (in z zelvo tudi ves svet)
 - ...
- "Ukazovanje"
 - `ime_objekta.metoda(parametri)`
 - `zelvak.barva(mojaBarva);`
 - `zelvak.spi(2000);` // zaspi za 2 sekundi
 - `zelvak.narisi(90, 30);` // obrni se za 90 st v levo in pojdi naprej za 30

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Zelval.java

```
public class Zelval
{ // v istem imeniku mora biti datoteka
  // Turtle.class
  public static void main(String[] args)
  {
    Turtle zelvak; // zelvak bo ime moje želve
    // zelvak je naslov neke želve
    zelvak = new Turtle(); // "ustvarimo" želvo
    // na to želvo kaže zelvak
    // zelvak je naslov nove zelve
    // naj želva zelvak nariše kvadrat
    // dejansko: naj želva, ki je na naslovu
    // (na katerega kaže) zelvak nariše kvadrat
    zelvak.narisi(90, 40);
    zelvak.spi(1000); // malo počij
    zelvak.narisi(90, 40);
    zelvak.narisi(90, 40);
    zelvak.narisi(90, 40);
    zelvak.spi(2000); // malo počij
    zelvak.narisi(90, 40);
  }
}
```

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Brez Turtle.class

Obvestilo prevajalnika:

```
C:\WINDOWS\Namizje\P3\Zelval.java:5: cannot resolve
symbol
symbol : class Turtle
location: class Zelval
    Turtle zelvak; // zelvak bo ime moje želve
```

Dve želvi

- Kaj, če želimo imeti dve želvi?
- Turtle zelvak; // zelvak bo ime moje želve
- zelvak = new Turtle(); // "ustvarimo" prvo želvo
- Turtle zelvica = new Turtle(); // zelvica bo ime moje druge želve

- [Zelva2.java](#)

Pogosto uporabljeni postopki

- Denimo, da z želvo zelo pogosto izvajamo določen postopek
- Npr. rišemo kvadrat

- Napišemo ustrezno metodo
- Zelva3.java

Dedovanje

- "razširjanje" objektov
- extends
- Naredimo načrt za razred pametnih želv
 - Znajo risati kvadrate
- `public class PametnaZelva extends Turtle`
- Vsaka pametna želva "zna" vse, kar zna razred `Turtle` in morda še kaj

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Razred PametnaZelva

```
public class PametnaZelva extends Turtle
{ // naredimo nov razred "pametnih zelv"
  public void kvadrat(int velikost)
  { // Vsaka pametna zelva ve, kako se nariše
    // kvadrat s stranico velikost
    narisi(90, velikost);
    // metoda narisi je podedovana iz razreda
    Turtle
    narisi(90, velikost);
    narisi(90, velikost);
    narisi(90, velikost);
  }
}
```

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Naredimo pametno želvo

```
public class Zelva4
{
  public static void main(String[] args)
  {
    PametnaZelva zelvak; // zelvak bo ime moje pametne želve
    zelvak = new PametnaZelva(); // "ustvarimo" "pametno" želvo

    // naj želva zelvak nariše kvadrat
    // ker je pametna, ji ni potrebno posredovati
    // podrobnih navodil, ampak le ukaz za risanje kvadrata

    zelvak.kvadrat(40);
  }
}
```

Maija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Dedovanje

- Izpeljava novih razredov iz obstoječih
- Uvajanje dodatnih metod
- Lahko tudi dodatne lastnosti (podatki)
- Primer:
 - matrike
 - Seštevanje, odštevanje, množenje
 - Kvadratne matrike / `class KvMatrike extends Matrike`
 - Ker je razred izpeljan – ni potrebno na novo pisati metod za seštevanje, odštevanje, množenje
 - Možne dodatne operacije
 - Inverz, deljenje, ...

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Dedovanje

- Hierarična zgradba razredov
- Vrhnji objekt
 - Object
 - Iz njega izpeljani vsi drugi razredi
 - Če ne napišemo `extends ...`
 - `extends Object`
- “specializacija” objektov

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Zakaj dedovanje

- Prilagoditev pripravljenih razredov našim potrebam
- Razred `Turtle` je sicer povsem v redu, a želva grafika je pogosto izpeljana drugače
- `left`, `right`, `forward`, `back`
- Kako narediti objekt, ki bo ponazarjal `Logo_želvo`
 - Na novo
 - Zamudno
 - Možne napake
 - ...
 - Vzamemo razred `Turtle` in ga prilagodimo

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Razred Turtle

- Konstante (razredne):
 - RDECA, MODRA, CRNA, SIVA, RUMENA, ROZA, ORANZNA, ZELENA, VIJOLICNA, BELA
- Turtle.BELA
- /** Nastavimo barvo pisanja na dano barvo */
- public void barva (Color danaBarva)
- /** Na mestu želve napiši sporočilo */
- public void napisi (String sporocilo)
- /** Pocakaj za cakaj milisekund. */
- public void spi (int cakaj)
- /** Obrni se levo za levo stopinj; premakni se za naprej korakov.*/
- public Turtle premakniSe (double levo, double naprej)
- /** Obrni se levo za levo stopinj; premakni se za naprej korakov in puscaj sled.*/
- public Turtle narisi (double levo, double naprej)

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Logo želva

- Ukazi (metode):
 - fd, forward
 - Kako?
 - Naša želva že pozna (preko dedovanja) ukaz narisi (iz razreda Turtle)
 - fd(a) <=> narisi(0,a)
 - bk, back
 - narisi(180,0); // zasukamo se v nasprotno smer
 - narisi(0, a); // ali pa kar fd(a)
 - narisi(180,0); // zasukamo se nazaj

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

Logo želva

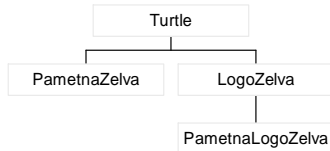
```
public class LogoZelva extends Turtle
{
    public void fd(int a)
    /** naprej za a */
    { narisi(0, a); }
    public void bk(int a)
    /** nazaj za a */
    { narisi(180, 0); // zasukamo se v nasprotno smer
      narisi(0, a); // sled dolzina a;
      narisi(180, 0); // zasukamo se v prvotno smer
    }
    public void right(int a) {
    /** zasuk smeri v desno za a */
      narisi(-a, 0);
    }
    public void left(int a) {
    /** zasuk smeri v levo za a */
      narisi(a, 0);
    }
}
```

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

“Pametna” Logo želva

- ❑ `public class PametnaLogoZelva extends LogoZelva`
- ❑ Dodatne metode
- ❑ Hierarhija objektov:

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

“Prava” Logo želva

- ❑ Logo želve dejansko pri premikanju ne puščajo vedno sledi za sabo
- ❑ Pisalo: dvignjeno/spuščeno
- ❑ Naredimo tovrstno logo želvo
- ❑ Kam jo uvrstiti v našo hierarhijo objektov?
- ❑ Ker nam metode iz LogoZelva ne ustrezajo, izpeljimo kar iz razreda Turtle!

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003

“Prava” Logo želva

- ❑ `public class PravaLogoZelva extends Turtle`
- ❑ Potrebujemo dodatno stanje!
- ❑ `private boolean pisalo = true;`
`// pisalo je spusceno`
- ❑ Metode, ki dvigajo/spuščajo pisalo
- ❑ `PravaLogoZelva.java`

Marija Lokar,
Fakulteta za matematiko in fiziko

DIRI 2003
